

ítelik, mindenkor megkegyelmeznek neki. A büntető törvénykönyvben ott van a teoria, a megkegyelmezésben ott van a praxis.

A társadalom a vétkek, mely a párbajt nemcsak fentartja, hanem divatba hozta. Görögök, rómaiak, angolok, törökök, kelet összes népei meg voltak és vannak párbaj nélkül: ezeknek is volt becsületük. Angliában esküdtök itélnek a becsületkérdések felett, nem pedig segédek. S mi fő, a társadalom maga illel s kilöki a társaságból a becs-telen, vagy illetlen magaviseletű embert.

Ez nagyobb óvszer, és nagyobb megtorlás, mint a párbajt. Erkölcsei szigor a társaságban, nem kedvező a párbajtoknak, erköte i lasaság igen. Feltétlenül nem vagyunk ellenai a párbajtak, lehetnek s bizonyára vannak esetek az életben, mikor az a legjobb, mert egyedül módja a sértes megtorlásának s a becsület fentartásának, mikor sem a nyilvánosság, sem a bíróság, sem választott becsületbírák ítélete, sem nyilatkozatok el nem intézhetik az ügyet úgy, hogy több szó hozzá ne férjen. De ha megengedhető a párbajt, az csak a legkomolyabb esetekre szorítkozzék.

Igy van ez a művelt külföldön a legezvilázaltabb nemzeteknél, a lovagias francziát, a búszke spanyolt sem kivéve. Anyai s oly könnyelmű párbajtok, mint nálunk Magyarországon, sehol a világon nincsenek. Nálunk a kis kakasok az udvaron és a fiatal emberek a kávéházakban mindjárt kéznek a párbajtja. A legkisebb szó, érintés, vagy pillantás elég arra, hogy egyik a másikat kibívja és megverekedjenek. Kártya, bor, beszéd, lányokról, táncmulatság nem végződhetik párbajt nélkül s gyakran öt forintot sem ér az emberélet.

Könnyelmű és büns játék ez nemcsak az élettel, hanem a becsülettel is. Üres hencseregésből származik sok szerencsétlenség s a német jól mondja: „Müssig gang is aller Lasten Antang“; a ki dolgozik, nem igen ér rá párbajtani. S ki saját becsületére tart, nem bánik könnyen mások becsületével. Hanem ki nem tanul, nem dolgozik, idejét pietykával titi agyon s pénzt szórja, hogy komédiát találjon: ilyeneknek a párbajt a legjobb mulatság, az idegfeszítő játék és beszédanyag három napra.

Valósággal ez a párbajt profanációja. De a társadalmi kör oly mérveket öltött, hogy megtorlásra hívja fel a hatóságokat. — Itéljenek jövőre a bírák szigorú, a börtön nem fog tetszeni a párbajtóknak.

A törvény arra való, hogy megtartassák. „B. H.“

Emlékezzünk régiokről.

(Tallózás a történelem mezejéről.)

Erdélyi Istvánról.

„Debreczen város könyvnyomdájaak története“ című dolgozatomnak mentül tejszesebbé tétele végzett igen sok oly régi könyvet kellvén átézni, melyekből a nevezett nyomda történelmére vonatkozó adatokat össze-szedni lehessen, s így a collegiumi könyvtárból is kivettém a város nyomdájában nyomtatott s annak idejében „híres debreczeni kalendáriumok“-at, melyeknek első darabja az 1819-ik évre jelent meg.

Ezen naptárban olvassa Debreczen városának az 1815-dik évi február hó 12-én tartott százados ünnepélye leírását, melyet úgy érdekesége, mint a jelen-

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Boulogne — Debreczenben.

Írta: Zilahy Gyula.

— Ah! Pariszt juttattja eszembe! —
— Bocsnát! tévedni méltóztatnak.
— Hogyan?
— Csak Párisnak lehet Boulogne-ja?
— S hol lehetne máult?
— Debreczen mellett. Ha Párisnak van boulognei erdeje, miért ne lehessen Debreczennek is? Van. Es pedig semmi különbséget nem találok e kettő között. Csak phantasiával kell birni. Ennyi az egész.

Egyetlen különbség, hogy itt a Szajna nem folydogál. De e két név etymologiailag is áll oly közel egymáshoz, mint Ormuzdhoz uram isten, mely utóbbi állítólag amabból származott.

S nincs e igazam? Ha a mulatni szerető párisiaknak van boulognei erdjük a természet nem tagadhatja azt meg tőlünk sem, tőlünk, kik vagyunk oly könnyő vérűek, mint a frank sas frakkos és frankos főkéi.

Itt is ép ugy rendeztetnek 1. majlisok, 2. 2 társas kirándulások, 3. kard-párbajtok, 4. pisztoly-bárbajtok. A) A kit szerelmi bánat kínozt itt szórakozást talál. B.) Ki a hitelező elöl akar menekülni ide tesz egy sétat: Itt nem zaklatják, ide nem járnak a hitelezők. C.) Kiket az élet bánat, itt gyönyörködve a természet dicő nagy alkotásán szórakoznak és felelnek. Felednek.

En nem tudom, szerelmemet (egyes szán) vagy hitelezőimet (többes szám.) vagy családaimat (sokszoros szám) akartam feledni, már nem emlékszem, elég az hozzá, én is kimentem ringató dőlede oh boldog magány! A hosszú sétában én is kifáradtam, az erdő szelén egy vihar által ledöntött fára — dacos csér volt egykor — ültem.

A sűrűből jövő látgy zephyr anyai nyá-jassággal cirógatá a nap bevetől felpirult ar-

czomat. Ude legáramlat vett körül s enyhületesen beszélgetett velem.

A fak levelei nyásjas gyöngédséggel csókolgatók egymást, Minden mosolygott és integetett és szözlött körülöttem; az egész természet örült lételének.

Beljebb menék, mintha hívtak volna. Gondolataim erőt vettek akaratomon. Nem is szégyenlem bevallani, ábrándoztam. Talán az erdő tünderei szökeltek körültem, telve volt a lelchem ábránddal, tiszta, boldog állmokkal.

A sötét árnyu fák alatt szivtam az erdő lelkét, a tenyészet illatos levegőjét. Olykor-olykor borzadály futott rajtam végig; a hatalmas élet lehe elkábitott, gyöngének éreztem magam a néma fá-óriások alatt... Ha birkora kelének velem! — Futni akartam, pedig elbúvólva álltam. A rigók elkezdtek fátyolni. A vadgialombok nevettek. A pinyta, a kis pacsirta megezőlalt s tarka harkály kopácsolása ütötte meg füleimet. Szerelmek fájdalmai, vagy szenvedők bánatai-e ezek a madarak?

A lövőde előtt találtam magamat. Ember sehol. Pedig csak pár hónappal ezelőt vídam ifjak zajától viszhangzott e táj; szilaj kedély-el az ifju párka szenvedélyesen karolták át egymást, kéjváromban fürdőve lejték a csárdást vig zenezés mellett. Es ki tudja, — gondolám egy rövid szavu kakuk hangjára — valjón holnap nem kard csatogás, vagy pisztoly dörcenés adja-e meg az echt?

Csak pár napal ezelőt egymást hön sárető lelkék, karöltve, edes sutogással sétál-gattak erre: örömtől sugárzó arczczal néztek egymás szemébe. Es — ismét kakuk szólt — ki tudja holnap ugyanezen a helyen, dűhtől sárguló arczczal, sz.krázó szemekkel s görős-sen összeszerítot karddal a kézben nem fog-e két ifju szemben állani egymással? — vára izzgatottan a jelszót, hogy egymásra rohanva véreket ontanak?

Miért? mert ezt kívánja az ököl kor-szaktól máig a társadalmi szabály.

Valjón ti vén fák — kérdém hallgatódz-

va — valjón a mily enyglő árnyat nyujtatok, ép oly egyenlő könnyenly hallgatjátok-e a szerel-mesek titkos sonnjait is, s ép ugy a vivők kardjainak suhogását!

Nem lenne csoda. A megszokást a vilá-gon a közöny váltja fel. S miért ne válhattak volna ok is már közönyössé, mikor a szerelem soha sem fog el s mikor a gyűlölség még kevésbé fog el. Jah! de hiában, ugy van az, ugy van, nem tehetünk róla, ilyen az élet. Hajoljunk meg a végzet előtt, s legyen ugy jól minden, a miat azt nagy bölcsességgel a természet Ura-Istene rendelé.

Mielőt e kis Boulogne-nak főveényel vert táncztermet elhagytam volna, földre szegzett tekintetemet lelanczólag tarták egy pillanatra az elhallatott s már majdnem enyészettek in-dult száraz virág csokrok s színezvőtt szal-agocskák, melyek elszórtan heverték a földön, s egy közel mult boldog perczekre engedtek emlékeztetni. Ugy heverték ott, mint a tört remények roncsai, mint egy lelőtött galamb szétr-bbent pehelytollai.

E most száradásnak indult kis csokrok csak az imént még egy-egy melegen érző sziv heves dobogásitól reszketének, hatalmas voltak egy lányka kezében, udy annak, a ki kapta, kiskoru testvérek voltak a testvérek keblén. Talán e roncsok edes öröm-érzéssel gondolkak vissza a nemrég mult gyönyörre s talán a ked-ves emlék köti őket a helyhez, hol ma lábbal tiportartanak, holnap megsemmisztlnék.

Össze fogom őket szedni... E gondolattal foglakoztam, midőn ostor csapkodás, kocszi zörgés rialaszt föl.

Figyelmem leszak a zajra s az ákácok áltáliszegélyezett ura tekintve, kinos ügés-sel, két deres által vonzolt jármüvet pillan-tok meg.

A kocsiban ülő urak inkább sietve vala-hová, mint részvétet mutatva az állatok iránt, egyenként kiugrának a kocsiból, s gyors lép-tekkel tartanak felém, a rejtek felé. Hogy mi-ben járhatnak — ki találta m s tehat tá-vozoom kellett. Eszrevétlen kikerülések lehe-

dik 'Soltár 3 dik versét: Legyen te a ó-falaidban Tsendesség és jó bé-kesség stb. és a CL-dik 'Soltárt egészen, mely utolsó Ének alatt az egész Nép s végre a Tanács és Communitás is, kitakarodott a Templomból. A Polgári katonaság szép rendi előtt a Tanács egyideig megállapodván, annak háromszori Generalis tisztelgését és az úgy-nak ugyanannyi kilövését elvárta, azután pe-dig a Városháza-oh went az ötlet biséró Com-munitással és Polgár Katona Tisztekek együtt; a Polgári Gyalog Katonaság pedig a Templom-nál a nagy hidon, a Fejér Lő vendégfogadó felé fordult és a Sánta*) s Harmin-cz a dos közökön**) felkerülvén, a Városháza eleibe állott, a hol is minekutánna meg egy közönseges tüzet adtak volna, szép tsen-désséggel házaikhoz tertek, valamint az Elő-ljárók is, amidőn már a déli 12 órának tsak kevés hija volt.” (Folyt. köv.)

Színház.

Hétfőn, Október 5-én adatot „Arany ember” Jókai Móról.

A Jókai által költőileg meg irt Timár Mihályból nem láttunk egy szikrát sem, So-mogyi ezen alakítása és játéka annyira el-ötött a költő intencziójától, hogy a közönse-gem ismert a darabra; olyan hideg, annyira érzéketlen volt, — hogy nem csodáljuk, ha Timea sehogy se rokonszenvezett vele, s co-dákozik azon, hogy a kedves kis Noemi bele tudott szeretni egy ilyen hideg, érzéket-len jépcsapba.

Ezen este ujra bebizonyította Somogyi, ur hogy nagyobb szabásu drámai szerepre nem való, nincs hozzá se hangja, se ereje, márvány hideg arczán a szenvedély nem tükrözódik vissza! Jobb, ha önként lemond a drámai szereplésről s a társalgási szerepekben működik melyben megállí helyét!

Továbbá öltözte is rossz volt, Timár Mihály nem hordott tégla veres na-d-rágot, s p rémes ködmönt; pedig ha jól tudjuk, a költő egészen leirta az öltö-zetet.

Demidorur sem találta el Krisz-tyán Tódor alakját, inkább szelleverdi bolond volt, mint gazember, pedig e két vonást egye-sítetttni kellett volna, továbbá a 4-ik képbm annyira hadart, hogy egy szavát sem értettük meg; a hatodik képbm hiányzott alakításából az a daemoni vonás, mely még Timár Mihály is megdöbbsenti.

A nők közül első helyen Follinusa asszonyt említjük, ki háladatlan nehéz szere-pet kítőnő gondnal és művészettel személye-síté, s ha nagyobb jelenetei hatástalanok vol-tak, — azok nem az ő — hanem a veie játszott Timár Mihály hibája.

Nagy Ibolyka k. a kedves Ti-mea volt, csak az első felvonás öltözete után hibás a török nő nem ford s z e r b k a m a s l i t, hanem bugyogót, játéka mint egy ki-magaslott társai közt.

Bodrogi Lina kisasszony kedves Noemi volt.

Bodrogi né assz. jó Zsofi mama, csak az volt a kár hogy több helyen a karzatnak játszott.

Somogyi né asszony (Teréza) a hi-degségben és kedveltségben méltó párja volt Timár Mihályak — e szép szerep e-gészen elveszett kezei közt.

*) Jelenleg Telek. és
**) Battyány-utczak.

Bokodiu (Brazovits) nagyon is erős vonásokat használt, tul ment a határon, a szert ezen alakításának nem volt semmi hatása.

Október 6-án A S a b i n ö k i r a h-lása vigj. 3 felv. A mai előadásban először lát-tuk Gy ö n g y i urat nagyobb szerepben; a debreczeni közönseget, mely e szerepet tavaly Sztarmárytól s Nemetától látta, nem elégtette ki Gyöngyi alakítása bár el kell ismerünk, hogy sok gondot fordított játékára s egyes je-lenetei sikerültek voltak.

Somogyi ur ma helyen volt s (Bela) rokonszenves szerepét a közönsege megele-gedésére játszta, valamint Nagy Ibolyka k. a. is, ki aranyos kis menyecske volt s jól esett hallanunk kedves csacsogását.

Zilahy ur (Endre) ma este is reme-kelt. Néha a legjelentékeltenebb helyzeteket is oly sikerülten domborította ki, hogy a közönse-g meg nyílt jelenetben is kihívta.

A mai darabban Bodroginé szere-pét Somogyinétől — Bodrogi Lináét pedig Ellinger k. asszonytól szeret-tük volna látni. — A többi szereplők Bok-od y ur, Ferenczy ur jók voltak s nagyban hozzá járultak az est sikeréhez. Közönse-g fel-es számmal.

Helyi hírek.

* Polgármesteri jelentés. Tek. közig. bi-zottság! A f. 1885. sz. hórol szóló jelenléte-semet következőkben terjesztém elő: I. R e n-d é s z e t. A rendőrség által letartatott lopá-sért 19, kihágásért 90 — 119 egyen; kik köz-ül átadott az illetékes hatóságok 19, a rendőrség által meg lett büntetve 90. Eltolon-czoltatott 25, keresztül 11. II. I p a r t ű g y. Iparágak önálló gyakorolhatása céljából 21 egyen látatott el igazolvánnyal, kikől az ipariskola javára 100 frt díj szedetett. III. K a t o n a ű g y. A 42-ik és 46-ik honvéd-zászlóaljak, valamint a 2. honv. huszárezred szept. 26-án városunkba visszaérkeztek. A Rust Müller és Spitzer Gerzon-fele külv. sátr-ak a 42-ik honvédzászlóaljtól leltárilag átvé-tettek s a 39. gyalogezrednek ugyanoly módon használatra átadattak. K a t o n a i l é t s z á m: I) Közös hads. 1286 ember, 501 ló. II) Hon-védesség 986 ember, 314 ló. Együtt: 2272 em-ber, 815 ló. IV. A d ő ű g y. A lakosság által befizetett állami adó fejében 1884 évről 1976 frt 64 kr, folyó évről 12.489 frt 95 kr, kee-velmi kamat 352 frt 99 kr; együtt: 14,819 frt 58 kr. Befizetett hadmentességi díj 839 frt 84. Helyb. illeték 152 frt 16 kr. Idegen adó 26 frt 68 kr. Idegen illeték 4554 frt 62 kr. Járdaadó 221 frt 50 kr. Közmunka 1509 frt 70 kr. V. K ö z s e g i b i r ó s á g. U j p a n a s z é r k. 244, ítélet hozatott 74, közbeszé-lő végzés 16, egyezés 28, megszünt 98, hátra-lék 54. — S i m o n f y Imre polgármester és kir tanácsos, m. k.

* Német vandégek városunkban. E egye-temes evangélikus gyámintezetnek B. Csabán tartott közgyűlésén általános bámulatot keltett a közgyűlés első napján mondott remek be-szédjét Dr. Pank Lipcsei superintendentus, a ki mint a német Gustav-Adólp-h-egylet köz-ponti előjáróságának tagja jelent meg amaz áldásosan működő egylet képviselőként. Az egyházi és világi szónoklat terén legártasabb férfiak is mely meghatottsággal hallgatták E jeles egyháziúr fiu holnap csütörtökön váro-sunkba érkezni a végeit, hogy az itteni evan-gélikus hitközség viszonyaival közvetlenül meg-ösmerkedjék s hogy az itt szerzett információk alapján ajánlhassa a szék anyagi helyzetben

tetlen léven könyvtelen voltam a lombok kö.é meghu-ni magam s akaratom ellenére is ta-nult szegődni.

Két ur a kocsiból előhozott kardokat, fe-kete nyak-selymeket rendezgette, mig egy időb-ur nyugdot komolysággal pakolt ki börtáskájá-ból legalább is felszárad sebesültnek való fá-s-ilit, vatta- és tépes-csomagot, karbolos-vízet, gáz szeleteket, s melléjük sorrendbe egy mü-helyi orvosi szerszámot. Van még valaki, egy — negyedik.

Az ellenfél — mert hát látható, mi lesz itt — kékik. A segédek türelmetlenül nézik az órájukat.

— Végkimerülés — szól egyik segéd — furcsa szó ez én, és nagy jelentősége van en-ek az orvos tudományban.

— Ha én volnék a vivő — szólott a má-sik — tudod mit tennék. — Nos mit tennél te örök tevő? — kérdé a „negyedik.“

— Azt barátom hogy aczéltok összem-érese után letenném a kardot a földre e sza-vakkal, hogy „uraim! én végkép ki vagyok me-rűlvé.“

Vidám kaczag váltá fel a boldogság fü ko-moly előadását, melyet a megrézköz ellenfél közeledie szakított feibe. Szintén négyen jöt-tek s ott is volt egy „negyedik“, összeállnak felszólítás a kibekülésre, hideg visszatérésit, s a másodszeri összecsapásnál az egyik fel könnyű, a másik fél mélyben s erúlése után a küzdes véget ér. A sebek hirtelen bekötözése után beke jobbot nyujt a két ellenség egymás-nak, s mintha mi sem történt volna, hagyák el ez ujra csendessé vált ligetét.

A vén erdő levelei elkezdenek gyorsan rezgeni, a földön fekvő csokrokat hirtelen fu-valat besöpri a bokrok alá, a madarak elhal-gatnak s a villámötött vén fá utánna dörgi a menőeknek: holnap ujra kezdjük. Ez a bou-lognei erdő nálunk!

lévő egyházat a Gyöngyösi evangélikus egyház vette át, az evangélikus vasútnál várják meg. A Békés-Gyulán gyűlés lefolyásáról le-döcsítés.

* Gyilkossági ke-lent ma debcen 3 ne-bosutczai 1907. szám-zeef ott lakó szigjáf-élő V á r a d i J a l i á n n a p ó r a l e g y ü t t, — v e r t e l f ő b e l ö a r c z á n h a t o t t b e, f ő K o v á c s l á v a t e t t é n e k é t i z b e n m a g y v o l v e r t. A d a h ő n c s z á n n a g y n e p t ö m e g h a z a f e l e m e n n i h a j d o m e r t b e m e n n i, e z a z r e v o l v e r t, s a m e g j e m e g k ö z l ö t t e. A r ö g t ö s á g a z n a l m e g t a r t o t t — a z o r v o s i v e l e m é

sebekben fetregő és közörférő. Hogy m-lette, azt biztosan elő leg szerte-melletes.

* Polgármesteri jelentés. Egyen lett városunk közül telepedési díjat.

* Beözönlés. A való illetőségű egyen folytatására enged az új iparosok a k a z a z r e z e l e s f i a i s, s e g y e r z ö n l e n e k ö s i t

* Hűbérségi kötelek. október 1-ig születés 25, leány 11—26, ka-fu 3, leány 3. Eduard Salay Rózsa 1 é. b. b. 2 h. belh. özv. Bánka du István 6 h. gyeu-behurut, özv. Papp Kereszty Kálmán 2 é. 60 é. szivbaj, Kuczkij József, Nagy Zsuzsán József 7 h. göröcsök, Varkoly József 13 é. heay, Szabó Emma 3 zsebet 2 h. belh. Me-Mannó József 2 é. tó-gua, Mannhart B. k. Ferenczné 69 é. agg

* Az öltöz fogat-rosunk híres öltöz-ugyanis bemutatott a e k. A fogat ugy-mint az időközben a b u r g F ú l ö p h e r z e g

* Tulbuzóság. Ki józanul me-re Molière ez örök igaz-segünk ügyelmébe. Is-ságot fejt ki minden-dik színházunkban, ki-pontok megtartása s-uit hajrott buzgalom, k-óltal között, az öltöz-roznok. B. A. derék-nalljuk — 15 forint-pedig — szemtanuk-volt a kialudt szivarod-at nem ismerünk, ez-is most hozták be, e-valamely rendőri kö-senki sem fog meg e-is szenvedni!

* Kie? Egy sely-börtárca, benne sere I. ker. kapitányságna.

* A színház mű-toja Aradi ur — mi-Budapestre utazott, u-gett, és egyuttal me-ban pénteken, Jókai-mű színművének elős-tal magával is hozza-eseletig a díszleteket-távolette alatt az iga-Károly rendező végzi.

* Kinevezés. A igazgatóság által Z. a-adótnyi, a szekelyhid-elenőrré nevezetett.

* A szomszédhő D o b ó M i k l ó s c s a n á s z e m e l v e. N a g y V. kiraly névnápa alkak a görög szert. kath. isteni tisztelt tartato-ál d e z a t a. Á l m o s d a l k a l m á v a l a v i l l a m s z e n a r a k t á r á b a s e g y a g y o n s j u t o t t. A n a g h e g y e k e n m e g k e r e t e l e s. J o b b b o r t e v o l t. F é n y e n, e c k ö z s e g b e n, s z e p t. h ő k a t h. t e m p l o m f e l s z e r t d u l o j á t. A n a g y k a g d é k e l 4 n a p o t a t a n u l a m y o z a s á s a v e g e m á r n e m e t i s z. z s i b ó n g y a b a n y a i v a s r e s z v é n y m e g v a s á r l á s n a r m e g y e r e d e s á n t a r t a j a. F a r k a K a p n i k - B a n y a s. S z e p k ö z s e g k e l l ő k ö z e p e r

